

FARKAS ÁDÁM

Vesztegzári helyzetjelentés egy szobrászműteremből

2020 április 8, Szentendrén ragyogó napsütés van. Fél hétkor kelek fel. Az első kíváncsi pillantásom a délkeleti, osztott fakazettás ablakon keresztül a külső hőmértőre esik. Plusz két fokot mutat.

Ez jó, a kertben nulla fok lehet. Az ablak bal oldalán már látom a szélső fekete-ribizli bokor harsogó zöld leveleit, és a fejlődő gyümölcsfürtöcskéket. Nem fagytak le az elmúlt néhány fagyos hajnalon. Ha nem jönnek már kemény hidegek, megint jó termésünk lesz, és a ribizli dzsem kitart egészen a jövő évi termésig, pedig Anikó szokott ajándékba is vinni, ha vendégségbe megyünk. Most persze nincs vendégeskedés. Se oda, se vissza.

Az első dolgom a műterem befűtése. A fatároló teraszon felaprózok néhány hasábot, és egy kosárral, ami 9-10 kiló, beviszek a kétéves keményfából az üveges vaskandalló elé. Ez felfűti egész napra. Régebben ilyenkor már nem fűtöttem, elég volt, ha egy réteggel többet veszek magamra, de mostanra, hetvenes éveim második felében, már fázós lettem. Az udvaron a tekintetem végigpásztazza a hófehérre virágosult körtefát, a kőlerakat közepén ágaskodó, ritkára metszett nyárialma induló levelei között meg-megjelenő rózsaszín bimbókat, és megakad a túlméretes gömbtűja mellett árválkodó emelő targoncára rakódott sárgás por láttán. Visszafogom a lélegzetemet, amíg el nem érem a műteremajtót. Ha valami tennivalóm lesz kint, ajánlatos, hogy porvédő maszkot vegyek magamra.

A kályha kihamuzása, megrakása és a tűzgyújtás, valójában nem is munka, hanem szertartás. A meleggel belakom, birtokba veszem a teret, ahol 60 év tervei, vázlatai, kiállítási plakátjai, kész vagy befejezetlen szobrai néznek farkasszemet velem. Ha már ropog a tűz, előkészítem az aznapra tervezett munkálkodás kellékeit, eszközeit. 8 óra tájban megrakom még egyszer a kályhát, majd átmegegyek reggelizni.

A reggelinek is megvan a maga ritmusa és rítusa. Egy pohár céklalével kezdem, utána jön az előző este beáztatott, gabonacsírákból, szárított gyümölcsből, olajos magvakból összeállított megunthatatlan keverék, ezt leöblítjük kínai rizses zöld teával, majd utolsó fogásként a szelet magvas barna kenyér megpirítva, juhtúróval megkenve, tökmagolajjal színesítve, és retek, paradicsom, vagy paprika szeletekkel lefedve. Befejezésül még egy csésze zöld tea, kevés tejjel, és fél kanál mézzel. Közben, ha van kedvünk hozzá, Anikóval, festőművész feleségemmel megbeszéljük a világ és a család épp aktuális ügyeit. Utána ki-ki elmerül a maga munkájában.

Ma a Kós Károly egészalakos portrészobor kis modelljével foglalkozom. Vasárnap és hétfőn jól haladtam vele, már csak apró korrekciókat, finomításokat kell végezni. Talán rajzolok néhány kéztanulmányt is, persze azokat életnagyságban, ugyanis ez az első pasztillin modell 1:10-es léptékű. Ha befejezettnek látom, megöntöm a gipsz változatát, ami többnapos, nagyon aprólékos, mondhatnám pepecs munka. Az 5/4-es, bronzba tervezett végső változat még távoli cél. Konkrét megkeresésre készítem, de még nincs megrendelés, vagy szerződés. Az egyik, általa tervezett, ikonikus templom kertjébe kerülne. Reálisan nézve, a megvalósulás eléggé bizonytalan, de engem igazából a feladat érdekel: hogy hozzak létre egy jó portrészobrot, ami méltó a magyar és erdélyi építész-nagyság személyiségéhez, életművéhez. És ráadásul rendkívül karakteres, szuggesztív arc.

Ami különösen izgat, hogy az idős Kós Károly szellemi dinamikája, és bizonyosság-tudata sugározzon vissza a szoborból. Azt hiszem, van rá esélyem, mert ugyan személyesen nem ismertem, de sokat olvasva róla és tőle, tanulmányozva a rajzait, épületeit, a róla készült fényképeket, portrékat, egyre közelebb kerülök hozzá.

A műteremben más terv is várja az esetleges megvalósulást, továbbfejlesztést, de ez a járvány sok mindent felforgathat. A faragó szín, és a kedvenc vésőim, kalapácsaim most hiába hívogatnak. A három befejezetlen gránitszobor is hiába vár rám, mert a kerti gyermekeim és lakótársaim: a borókabokrok, tiszafák, ciprusok, tuják épp allergizáló, porzó életritmusukban vannak, így vállalom egy ráadás karantént is.

Persze, tudom, könnyű a zártságot úgy elviselni, ha fennmarad a kivételes lehetőség, hogy az ember tevékenysége izgalmas kaland is egyben, és az eredmény, függetlenül alkotójától önálló útra léphet, mások számára, akár generációkon keresztül, örömforrásává is válhat.

És amíg lehet, örülünk minden reggelnek, napsütésnek, alkonyati madárcsicsergésnek, apró sikernek, kijavítható hibának, mert ahogy a régi jó tokaj-hegyaljai barátom, Soltész Lajos szokta volt mondani a pincéje előtti kispadon, egy-egy harmatos pohár furminttal ünnepelve a világot: „Mát adták, holnapot nem ígérték!”